

Kakaly günler / hekaýalar toplumy – Jalbar

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 22 января, 2025

Kakaly günler / hekaýalar toplumy – Jalbar ...Hemmeleriň gözüne güýdüşip girendirin öýtse-de, bosagadan ätlän dessine, heniz gapy ýapylyp ýetişmänkä, ol şöhlereňk gulpaqylaryny towardyp ýeňsesinde peýda boldy:

-Geldiňmi?!

Sesini çykarmady.

Elindäki sebetçäni diwanyň golaýynda goýdy.

Daşky eşigini çykaryp, geýimasgyja ildirdi.

-Alyndyňmy?!

Kemterisinden dagam, diýýämisiňem diýmän, geýimlerini çalyşmagy soňa goýdy-da, diwanda süýndi.

-Näme, ýene-de alynman gaýtdyňmy? Hä?!

Hamana öýde ýeke özi ýaly, jigisine üns bermän sebetçesinden kitap çykardy. Ciňarkan düşüp, gatyny açdy. Gulpaklyja ýakynraga süýşdi-de, kitabıny daşky sahabynyň yüzündäki ýaly-guýrugy dim-dik bolup çar tarapa hažzaryp duran bedewiň hem-de eýerdäki uly başgapy, dar jalbarynyň gonjy ädiginin daşyna goýberilen, keltesyý gursakçaly, elinde syrtmak pyrlaýan ýigidin sarymtyk ak-gara suratyny siňe-siňe synlady.

-B-A-E-Ş...Baeş...S-YÝ-Z..Baeş-syýza, A-E-T..Aet..L-YÝ...aetlyýa.

Baeşsyýza aetlyýa!-diýip soňky birki hepde bäri okamagy öwrenýän gulpaklyja, sakyna-sakyna hetjikledi.

Tokarja döşüniň üstündäki kitabı birneme aşak egdi-de, jigisine üstaşyr äňetdi:

-Ilki düzüwlje okamany bir öwren, geçi!

Takydy parahat göterýän barmy?! Hasam ol dogry bolsa!

Gulpaklyjanyň dabanya ot basylana döndi:

-Dürs okaýan-da, nämesi ters ýaňky okaýşymyň, hä?!-diýip ol eljagazlaryny bykynyna urdy-da, tokarja garşı gözlerini jüýertdi.

- "Başsyz atly" Maýn Rid, ine bolmalysy! Seniňki ýaly "Baeşsyýza aetlyýa" däl-de!-diýip äwmezeklik bilen jogap gaýtaran tokarja, jigisiniň agzyna öykündi. Soňam dodaklaryny çöwürdi-de ýatan ýerinden gymylداýynam diýmän üstüne goşdy:- Özüňem maňa gözüni çüý ýaly eden bolma, geçi! Şahjagazyň döwäýerin, edil!

Gulpaklyja-da gaýduwsyzyňam barypýatany. Garadangaýtmazlygyny edip yza tesmäni ýokuş görýär. Ellerini bykynyna urup, heşserilip durşuny birjigem üýtgetmedi:

-Hä-ä! Bildim, senjagaza, ýene-de ejemiň: "jalbar alnyp gel" diýip berip goýberen puluna, şü kitabyň alyp gelenje aga diýerler!

Gulpaklyjanyň "degene gözüm menden däl" diýip gözünü ýumup atan daşy, guşuň göni baryp garagyndan-a däl, edil ýöne, görejiniňem hut garaçygynan urdy öydýän. Tokarja bolup ýatyşyny üýtgetmese-de onuň nähilidir birhili ýuwaşap gideni bildirdi. Muňa hasam ekezlenen gulpaklyja şeýle halatlarda köplenç bolşy ýaly ýeňişden ýaňa baş aýlanma keseline uçrady. Tokarjany gepde ýeňip gazanan kinniwanja üstünligi bilen kanagatlanyp oňaýman, hüžerilip hüjüme geçdi:

-Eden işiňi häzir ejeme bir aýdyp geleýin bakaly! Onnoň görersiň, senjagaz! Öňem-ä geçen ýekşenbede: "mekdebe geýmäge köýnek alyn" diýip berip goýberen pulunyň gylla ýarysyna kitap satyn alyp geleniňe entek bolup içi sowanok, ejemiň!-diýip gulpaklyja gözjagazlaryny haýbatly çerreldip, pert-pert suňsuryp ugrady:- Özüňe-de şu gün irden bazara iberende käkeläp-käkeläp sargap goýberdi dälmi, hä?! "Oglum, mekdebe geýyän balagyň halys tozupdyr, başga zada sowmagyn-da oňatja jalbar alyngyn. Her sapar seni bazara ugradyp durarymyz ýaly öýde üýşüp ýatan harç ýokdur. Bolýamy, balajygym?!" diýip?! Hä?! "Hä" diýyän men saňa?!

Tokarja ýaşkiçiň, üstesine-de gyzjagazyň gözünü çokmaga dalaş edýän dek üstüne abanyp durmagyna çydamady. Kellesiniň aşagyndaky ýassykça ýapyşdy. Emma, hemmä mälim, geçiler biçak hüşgär bolýar. Onuň ýassykçany eline alanam şoldy welin, gulpaklyja eýýäm atylyp işigiň agzyna düşdi. Batly zyňlan ýassykça patylap aňyrsyndan ýapylan gapa degdi.

-Häk, seniň bir geçi diýsäniň! Bar aýt, kimiňe aýtsaň!-diýip atan "oky" sowa geçen tokarja ýene-de ciňarkan ýatdy.

Şol pille-de mazaly ýaglanan gapy jygyldaman açyldy. Aňyrsyndan şöhle gulpaklyja kellejik göründi:

- "Geçi-geçi" diýen bolup ýykaýdyň gyz, halys! Men geçi bolsam, onda sen goýun, goýnuňam maňy, maňynyňam akmagy, akmagynyňam günü, gününiňem çöňnesi, çöňnesiniňem töňnesi, töňnesiniňem iň soňkusy...

Emma oglanjyk hemiše basdaş jigisine içegedenem uzyn sözünü ahyrlamaga maý bermedi:

-Häk, seniň bir!-diýip hyrçyny dişläp ýerinden dikelen kişi bolan dessine, şöhle gulpaklyja kellejik: "Waý eje-e!" diýip çirkin çygyrdy-da, gözden gaýyp boldy.

Kitabyna bar höwesi gaçdy. Açyklygyna gapdalyna düňderdi-de, gözünü dikmaýtaryna dikip, içini hümledip başlady. Häzir "etek alty ýeň ýedi" bolup ejesi geler. Ala-gykylyk turzar. Olam dikeliп oturar-da, yüzünü sallar. Ejesi bolsa öz gohuna özi öjüгip, çem gelen ýerinden ynhydaýmaz ýalyrak edip, burup-burup almagam ahmal. Soňra biraz demi düşüser-de zeýrenjiräp ugrar. "Aý oglum, menem saňa ýamanlyk diýip aýdamog-a" diýer, geçen ýekşenbede zynharlanyşy ýaly gowja hilli köýnek alynaýman kitapdan artanjasyna düşenini alyp gaýdandygyny, onuňam bir gezek ýuwlan dessine petiniň gidip öliň reňkinde saralandygyny eýýäm näçenji gezek ýatladar. "Bu gezek bir beýdäýmeli däl ekeniň-dä" diýer.

Olam ejesiniň ähli aýdýanlary dogry bolandygy üçin jyňkyny çykarmaga het etmän dymar oturar. Soňra käýinip-nalanyп birneme ýüreginiň ýelini gowzadan ejesi hasam köšeşer. Onuň müzzerip oturşyna haýpy gelipmi nämemi, ýuwaşjadan gapdalyna geçip dyzba-dyz oturar-da, naharyňmy, soganyňmy, ýaňy tamdyrdan çykarylan çöregiňmi, bägebe emdirilen süýdüňmi...sysy gelip duran, gataňsy bolsa-da juda ýumşak hem mähirli sypalap bilýän aýasyny onuň kellesine goýar. "Beren puluňa degýärmi bir özi, alan kitabyň?!" diýip pessaýja sorar. Olam tasdanam: "Näme-aý eje, "satyn alan ýeralmaň abatmy bir, özi" diýen ýaly edip soraýaň-lay?! Kitabyňam bir, beren puluňa degeri-degmezi bolarmy-aý?! Gyzyklysy ýa-da gyzyksyzy bolar-da!" diýek

bolar. Ýaňybir rahatlanan ejesiniň, edil ýöne peltesine ot degräýjek bu sözleri aýtman, zordanjyk dilini dişläp saklanar. "Hümm" eder-de, makullaýy terzde baş atar.

Onsoň ejesi: "Wah-wah-eý, gara bagtym! Içjagazymy ýakyp-tütedipler geçjek-dä, siz meniň!" diýip jibrinip, "ah-wahlap" ýerinden turar. Öýden çykyp baryarka-da ýene-de ähli ejelere mahsuslykda: "Ynha, aşsam kakaň işden gelse, onuň bilen özüň düşünişersiň-dä. Olam-a başyňdan sypar öýdemok" diýip haýbat bilen hüňür-hüňür käýinjiräp gider.

Ejesi gidenden soň, olam birhili müýnürgär. Ejesiniň göwnüne degenine, ýene-de köne, tüýdülip sary giden jalbar bilen mekdebe gatnamaly boljakdygyna, özüne erk edip bilmän hökman däl zada biderek pül sarp edenine çynlakaý gaharlanar. Emma gözünüň gyýtagy bilen gapdalynda ýatan kitaba serederem welin, bar zat huşundan uçar. Ejesiniň käýinjem, kakasynyň käýejekdigem. Oňa derek her sapar täze kitaba nazary kaklyşan dessine gögele kükregini doldurýan nähilidir birhili gyssanmaç sabyrсыzlykdan doly, tolgunçly, gyzgyn alas-gopaslyk, şol kitaby tizräk okap çykmaga bolan çaksyz-çensiz höwes oýanar... Oglanjyk kellesini silkeledi-de kitabyna ýapyşdy.

"Äý kakamam, hiç zadam diýesi ýok-la! Diňe bir gülümsirär-de: "Gyzyklym-aý oglum?!" diýer. Soňam ejesiniň: "Senem şularyň kä daýym eýini ýetirip durmakdan geçen, gaýta "köşşäm-oglum" diýen bolup, beleň berýäň-ä olara!" diýip igenjiremelerine üns bermän, garagolluk bilen gözuni gypar-da: "Bolanyňdan soň okamaga berersiň-dä" diýip gapdallarynda hemmeje zady eşidip duran ejesine eşitdirmän pyşyrdáyan kişi bolar" diýip ol öz ýanyndan çak etdi-de, döşüniň üstünde açan kitabynyň sahypasyna dikildi. Bada-badam onuň hyýaly-huşy bu dünýäden gaýyp bolup, elindäki kitabyň eşretli dünýäsine gark boldy... ...Jalbardyr-kitaply hadysanyň dowamy bolsa tokarja bezzadyň çaklamasyna kybapdaş bolup geçip gitdi... Hekaýalar